

Çepden gopup galanlar

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январь, 2025

Çepden gopup galanlar ÇEPDEN GOPUP GALANLAR

Megerem olaryň ýazýanlaryny diňe men okaýan bolsam gerek, belkäm şonuň üçinem jogap berme zerurlygyny duýýarmykam diýýärim. Ahmal geň galarsyňyz, olaryň düşen günlerine gynanýaryn...

Aslynda bular intellektual çöküşüň simwoliki atlary – Murat Belge, Oýa Baýdar...

Şu ikisini saýlap almagymyň sebäbi, olaryň şindizem RHP-na ýol görkezmäge het etmekleri! (O.Baýdaryň «Özgerişlikleriň bolmagyny isleýänler işe «Alty ok» bilen başlamaly», M.Belgäniň «RHP tapmaçasy» makalalary).

Bu «makalalary» okandan soň olaryň intellektual artykmaçlyklarynyň dowamly kemelýändigini we çynlakaý çemeleşmäniň ýerini doly aňsatçylyga berendigini gördüm.

Ýene şobir zady käkeläp duranlar ýene respublikanyň ýat ýykgynçylygyny edýärler... (Aslynda diňe şu gün däl, 60-njy ýyllaryň rewolýusion beýgelişiniň öňüne-de barrikada goýan topardadylar. Bular hemişe syýasy güýç toplamagyň we güýç döretmegiň garşysyna dikildiler. Görýän welin, rewolýusion hereketler boýunça ugur-utgasyz gylyklaryndan şindizem el çekmändirler).

Nämüçin beýdýärler?

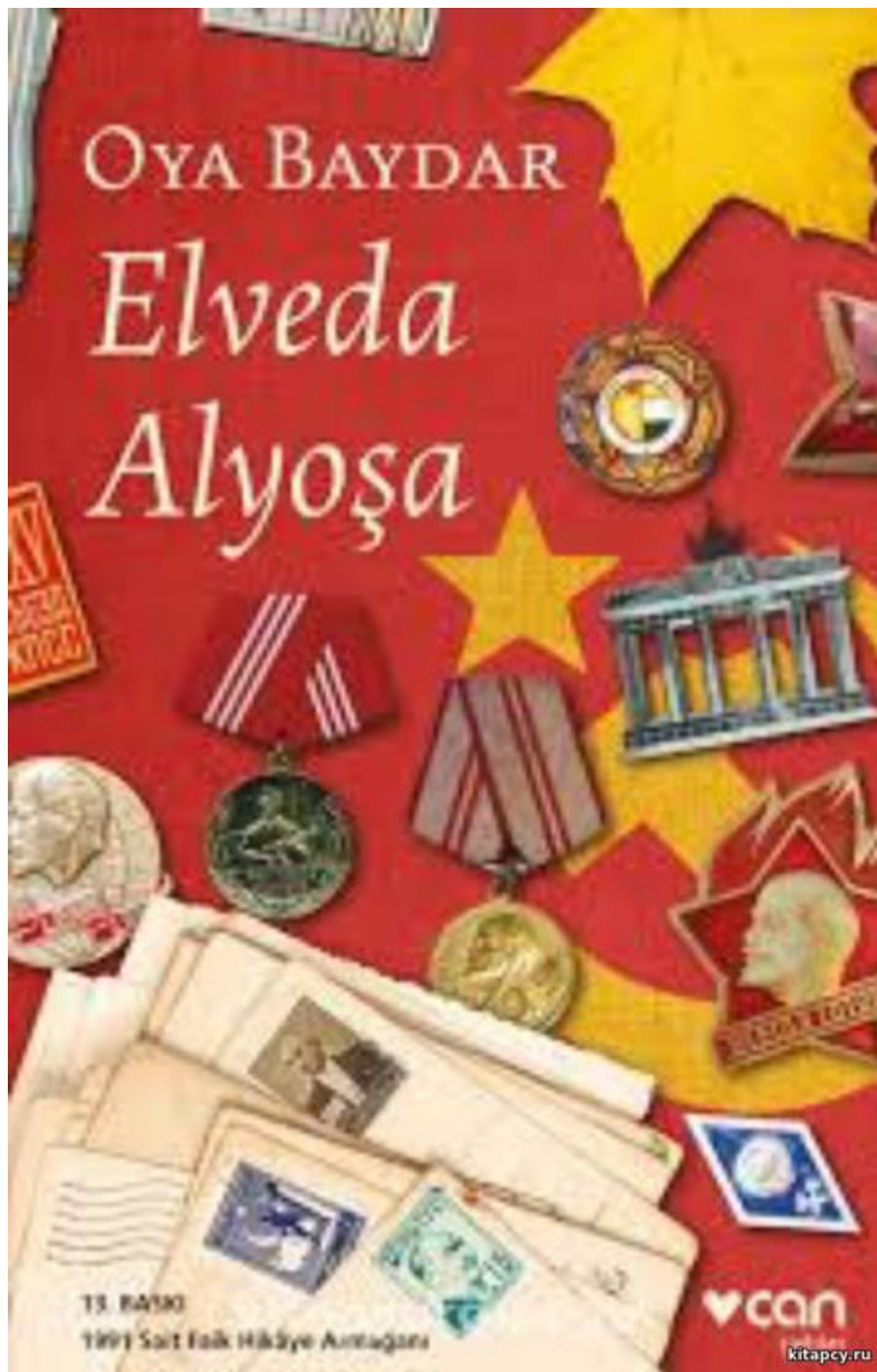
Günbataryň «terjimeçi işgäri» (Tanzimat döwrüniň intelligensiýasy ýaly) bolsaňyz aklyňyzdan azaşyp, hiç hili sagdyn kesgitleme berip berip bilmejek ýagdaýa düşersiňiz. Muňa özüňiziň we ýurduňyzyň çöküşini diýilýär...

Agyr meňzetmeleri ýazasym gelenok, ýöne bularyň kemalizm duşmançylygyndan ýadadyk, bizar bolduk, irdik indi...

Häzir RHP-niň merkezi binasynda-da kemalizm esasy güýç däl, muňa garamazdan şobir heňi gaýtalap ýörmek bilen, aslynda kemalizm gaýdyp geläýmesin diýip gorkýarlar.

PKK-nyň, FETÖ-nyň, soňam Kylyçdaroglynyň eteginden ýapyşmaklarynyň sebäbem şu dälmi näme?

Bulary şolar ýaly gorkuzan kemalist aýdyňlanmanyň taryhy köki nämede?

* * *

Sowalyň jogabyna geçmezden öň şu paragrafy açsam gowy bor:
Bu iki ýazyjy we onuň jemendesi hemişe özleriniň markistdiklerini öňe sürýär! Hakykatdanam şeýlemikä?
Karl Marks ýewropa intelligensiýasynyň türk-osmanly duşmançylygy keselinden gutulyp bilmändigini, Osmanly döwletine garşy söweşýän her «goýun ogrusynyň» azatlyk ugrunda göreşiji hökmünde tanadylýandygyny ýazdy.
Marksyň pikiriçe, Osmanly Tanzimat reformasyny üstünlikli durmuşa geçirip bilmedi. Günbatar kapitalizmi Osmanlyny

ekspluatirlemek bilen bir hatarda onuň senagatlaşmagyna päsgel berdi. Hem:

Marksyň pikirçe, Osmanly çöküşden diňe ähli ynançlary deň tutup biljek dünýewi hukuk sistemasyny gurup halas bolup biljekdi. Halkyň arasyndan deň hukukly watandaşlyga geçip, feodalizmiň soňuna nokat goýjagyna bil baglan Mithat paşanyň «respublikan rewolýusiýany» amala aşyrmagyna garaşýardy!

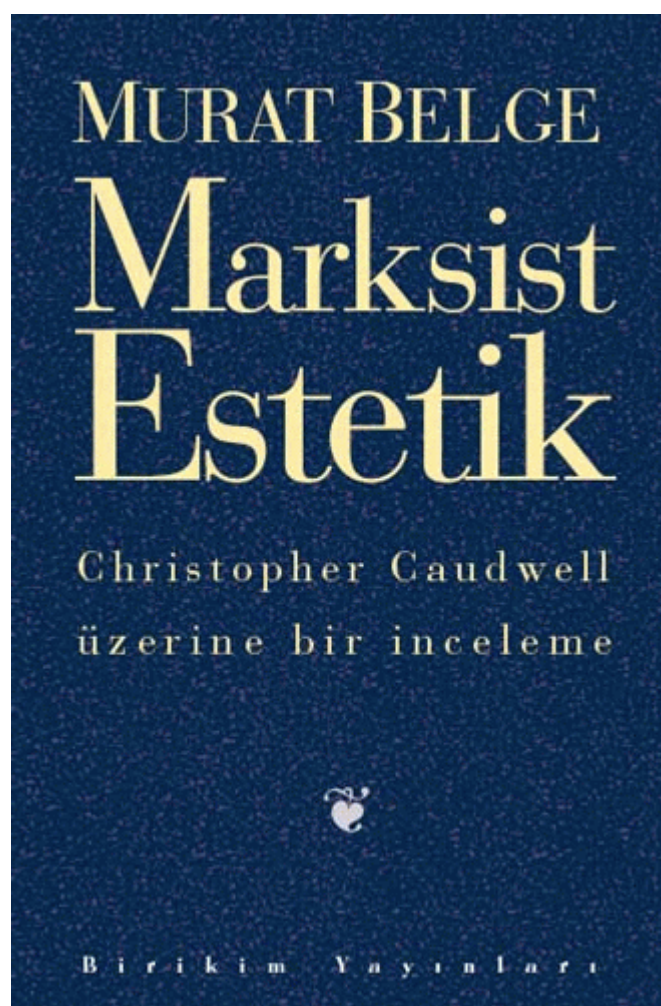
Tersine bolanda nämeleriň boljakdygyny-da ýazdy:

«Globallaşan kapitalizm Ýewropa, Aziýa yklymlaryny ýer bilen ýegsan edip taşlar, türkler rewolýusion pozisiýa geçmeseler, böleklenip, Anadola gabalarlar».

Marksyň aýdany boldy. Mondros we Sewr ýaraşyk şertnamalaryny boýnumyza dakdylar.

Marksyň türklere «halas bolmak» üçin öňe süren pikirlerini kim durmuşa geçirdi bilýäňizmi – Mustapa Kemal Atatürk!..

Sözümiň başyna dolanyp geleýin...

Çepden üzülen intellektuallaryň «düşünje özgerişligi» diýip ýuwardurmaga synanyşýan zatlary düşüňjeleriň içini köwýär. Ýogsam bolmasa:

Mandatçylygy ret edip RHP-niň düýbünü tutan Siwas kongresine näme üçin garşy bolýarlar?

Tiran we diýdimzor režimi, monarhiýany we onuň tabynlygyndakylary ýykyp, deň hukukly watandaşlygy öňe süren respublikan režime näme üçin duşmançylyk edýärler? Milli gegemoniýa – kemalistik rewolýusiýanyň özenidir...

Feodalizmiň döreden diskriminasiýalaryny, belli-belli adamlar üçin döredilen artykmaçlyklary ret edýän, jemgyýetçilik ösüşiň lokomotiwi bolan halk eýeçiligine näme üçin ähmiýet berenoklar?

Azat adamy kemala getirmegi göz önüne tutýan dünýewilik respublikan režimiň özeni dälmi näme?

Kemalistik nasionalizmi akla sygmaýan milletparazlyk bilen bir ýere sygşdyryp bolarmy heý? Haýsy etniki düzümdendigine garamazdan hemmeleri uly adamzat maşgalasyna degişli hasaplaýar. Bi prinsip eksplutatorlara garşy döwlet bazaryny kemala getirmegiň, gorap saklamagyň şygarydyr...

Atatürk Devri Yazarlarının Kaleminden

ALTI OK

(1919-1938)

Döwlet eýeçiligi imperializme garşy ykdysady garaşsyzlygy gorayan «germawlary» çeken (düşewünt gazanmak maksady bolmadyk) ösüşçi prinsipdir...

Rewolýusionerlik – tradision jemgyýetçilik düzgüni ýüzlerçe ýyl öňe äkiden siwilizlenen prinsipdir.

Gürrüňsiz, rewolýusiýany bir agza bakdyrýanam, amala aşyrýanam halkyň mejlisidir...

Ýagny:

«Alty ok» Osmanlynyň dargamagynyň düýp sebäplerini bilýän intellektual nesliň şol ýalňyslyga ikilenç düşmezliginiň manifestidir...

Häziriň neoloberal çepçileri bolsa salymyny bermän bir bitewi döwleti berkarar eden «Alty oky» ýykmagyň kül-külünde gezyär... Markistlik beýlede dursun, olara çepçi-de diýip bolmaýar: Aňlarynda aýlaýanlary pozisiýalaryny däl-de, pozisiýalary aňlarynda aýlanýanlary kesgitleýär...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 15.09.2023 ý. Publisistika